

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883.

Första Kammaren.

N:o 11.

Tisdagen den 20 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Upplästes två protokoll af följande lydelse:

År 1883 den 17 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse Riksdagens Justitieombudsman; och befunnos efter valsedlarnes öppnande rösterna hafva utfallit sålunda:

Herr Advokatfiskalen *Nils August Fröman* 46 röster,
till följd hvaraf Herr Advokatfiskalen N. A. Fröman blifvit till Riksdagens Justitieombudsman utsedd.

O. E. L. Dahm.
Ch. Dickson.

C. v. Stockenström.
Joh. Jonson.

År 1883 den 17 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse den man, som skall efterträda Riksdagens Justitieombudsman, i fall denne, innan nästa lagtima Riksdag anställt nytt val af Justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt utöfva embetet under den tid Justitieombudsmannen kan af svår sjukdom eller annat laga förfall vara derifrån hindrad; och befunnos efter valsedlarnes öppnande rösterna hafva utfallit sålunda:

Herr f. d. Advokatfiskalen *Ture Arvid Billbergh* 48 röster,
till följd hvaraf Herr f. d. Advokatfiskalen T. A. Billbergh blifvit till Riksdagens Justitieombudsmans efterträdare utsedd.

O. E. L. Dahm.
Ch. Dickson.

C. v. Stockenström.
Joh. Jonson.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att dessa protokoll skulle läggas till handlingarna, samt att Riksdagens kanslideputerade skulle genom protokollsutdrag underrättas om förenämnda val med anmodan att låta uppsätta och till Kamrarne ingifva förslag dels till förordnan-

den för de valde, dels till underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om de verkställda valen, dels ock till paragraf, rörande desamma, i riksdagsbeslutet.

Denna hemställan bifölls.

Anmäldes och bordlades Stats-Utskottets utlåtande N:o 13 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets den 17 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 14, angående föreslagna statsbidrag till vägars omläggning och förbättring, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer;

hvarefter beslöts att detta ärende skulle sättas sist å föredragningslistan för nästa sammanträde och att främst å berörda lista skulle uppföras det denna dag första gången bordlagda ärendet.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades Grefve *Piper, Charles Emil*, under tre veckor från och med den 24 innevarande Februari.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 21 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 14 i denna månad.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammiare Baronen m. m. Herr *E. von Vegesack* är genom sjukdom hindrad tills vidare att lemna sina rum, intygas på aflagd embetsed.

Stockholm den 18 Februari 1883.

R. M. Bruzelius,
Medicine Professor.

Anmälades och bordlades

Lag-Utskottets utlåtande N:o 10, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 22 § i förordningen angående inteckning i fast egendom; samt

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1, med anledning af väckt motion om ändring i formen för Riksdagens skrivelser till Kongl. Maj:t.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets under gårdagen bordlagda utlåtande N:o 13 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Nionde Hufvudtitel.

Föredrogs å nyo Lag-Utskottets den 16 och 17 innevarande Februari bordlagda utlåtande N:o 7, i anledning af väckt motion om kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden.

*Kungörande
af tiden för
allmänna
tingssamman-
träden.*

Kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.
(Forts.)

Herr Bergström: Så väl inom representationen som äfven utom densamma får man ofta höra högljudda klagomål deröfver, att i vårt land viktiga lagstiftningsarbeten fortskrida med allt för stor långsamhet. Det kan icke falla mig in att här vilja undersöka i hvad mån sådana klagomål äro grundade eller ej; men det torde vara gifvet, att, om det öfverklagade förhållandet eger rum, detsamma måste hafva en eller flere orsaker.

Om jag efterforskar de orsaker, som kunna finnas till det förhållande, som man förmenar råda, skulle jag till dessa orsaker vilja hänföra bland annat den omständighet, att man inom representationen är allt för mycket benägen att föreslå lagförändringar, hvilka ingalunda kunna anses vara af verkligt behof påkallade.

Jag för min del tvekar icke att beteckna den lagförändring, hvarom nu är fråga, såsom hörande till dem af nämnda beskaffenhet, och vill då på densamma tillämpa en helt enkel slutledning.

Ingen lagförändring, som icke är af verkligt behof påkallad, bör vidtagas; den nu ifrågasatta lagförändringen är icke af verkligt behof påkallad; alltså bör den icke vidtagas. Det vore föga lämpligt att inför denna högtärade Kammare, med dess friare blick öfver samsfundsförhållandena och med en ståndpunkt för bedömande deraf, som är högre än mullvadshögen, söka bevisa sanningen af den första satsen eller den s. k. öfversatsen i slutledningen; men deremot är jag skyldig att söka åstadkomma bevisning för riktigheten af den andra satsen eller den s. k. undersatsen, och lyckas mig denna bevisning, kan Kammaren af sig sjelf göra slutledningen.

Motionären återkommer nu med sitt förslag för tredje gången till Riksdagen med en seghet och en ihärdighet, som vore värdig en bättre och viktigare sak; men jag hoppas, att Kammaren skall vidhålla det beslut, som Kammaren fattade föregående riksdag, nemligen att afslå motionen.

Lagens stadgande i Rättegångsbalken 2 kapitlet 2 § är det, att häradshöfding är skyldig kungöra Konungens Befallningshafvande, å hvad dag han ting hålla vill, och att sedan låta lysa det å predikstolarne i häradet tio veckor förut. Till följd af Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 gäller detta stadgande numera icke om andra domsagor, än der det finnes tre eller flera tingslag, och der häradshöfdingen eger att sjelf inom vissa af lagen utstakade gränser bestämmande dag för tingens förrättande.

Hvad deremot angår de domsagor, som bestå af allenast ett eller två tingslag, har lagen en gång för alla utsatt tiden för tingsammansträdenas hållande. Det är visserligen sant, att beträffande de domsagor, som bestå af två tingslag, Hofrätten har skyldighet att första gången kungöra i hvilketdera tingslaget tingen först skola börja; men sedan detta blifvit bestämdt, fortgår denna ordning allt jemt och det är icke att antaga, att inom den domsaga, der samma ordning är efter år följts, densamma kan falla i glömska.

Vid sådant förhållande tror jag att det är alldeles onödigt, att häradshöfding skall låta kungöra tiden för förrättandet af ting i de domsagor, som bestå af ett eller allenast två tingslag, ty lagen har utsatt tiden för dessa tings hållande.

Hvad angår andra momentet af motionärens förslag, som afser kungörande i samtliga domsagor af dagen för tingens afslutande, medgifver jag villigt, att något stadgande derom i lag icke finnes; men sådant kungörande torde vara något, som hvarje härads höfding likväl iakttager, ty han skulle vara föga betjent med att afsluta tinget å dag, som förut icke blifvit kungjord i häradets kyrkor. Följden skulle först och främst blifva den, att ingen nämnd finnes till hands och för det andra att inga rättsökande skulle infinna sig för att lösa sina expeditioner.

*Kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.
(Forts.)*

Jag tror mig sålunda hafva ådagalagt rigtigheten af den andra satsen i slutledningen, eller att denna lagförändring icke är af verkligt behof påkallad; och hoppas jag därför, att Kammaren kommer till samma slutsats som under förra året, nemligen att afslå motionen; hvarom jag framställer yrkande.

Herr Samzelius: Om det här stode några viktiga samhällsfrågor på spel, eller om motionen afsåge att göra några vädliga, samhällsomstörtande förändringar, skulle jag lätt kunna förklara det ifriga motstånd, hvarmed motionen blifvit mött af föregående ärade talare, som förundrat sig öfver den ihärdighet, hvarmed motionären fullföljt sitt mål. Men dertill torde han väl icke saknat allt skäl, då han vid förra riksdagen för motionen erhållit bifall af den Kammare, som han tillhör, och en icke ringa minoritet i denna Kammare.

Den föregående ärade talaren har sagt, att den föreslagna lagförändringen icke vore nödig. Jag vill för min del påstå, att den är ganska behöflig, och många hafva i likhet med mig nog kommit till den erfarenhet, att, om man har något ärende att uträtta vid någon landtdomstol, till exempel att söka eller förnya en in-teckning eller begära en lagfart, man likväl icke alltid är i stånd att få reda på tiden för tingens hållande. Det är visserligen sant, att, när domsagan består af endast ett tingslag, lagen bestämmer när tingen skola börjas, och man kan sålunda med tillhjälp af en lagbok och en statskalender med någon möda räkna sig dertill. Men i de domsagor åter, der det finnes 2 tingslag, der kan man icke taga reda derpå med mindre man skaffar sig kännedom om de kungörelser, hvilka för ungefär 10 år sedan blifvit af hofrätterna utfärdade angående ordningen för tingens hållande, och då dessa kungörelser icke intagits i författningssamlingen, ej heller införas i offentliga tidningarne, vet man icke något sätt att få kännedom om dem annat än om man derom tillskrefve vederbörande embetsman. Vidare har efter det en sådan kungörelse blifvit af Hofrätten utfärdad ofta försiggått en ändring med domsagorna genom dessas reglering, hvarigenom denna kungörelse icke gäller i vissa hänseenden, så att man kommer att stanna i förlägenhet för de äskade upplysningarne. Dessa äro, såsom sagdt, af vigt för många — icke minst för de här i hufvudstaden varande allmänna kassor och inrättningar, och jag har från flere håll hört uttalas en önskan, att i Post- och Inrikes-Tidningar skulle inflyta tillkännagifvanden om tingens början i samtliga domsagor inom landet.

Nu får man visserligen kännedom derom för vissa tingslag, men saknar den helt och hållet för de öfriga. — Här är endast fråga om

*Kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.*
(Forts.)

beredandet af en lättnad för allmänheten utan att åstadkomma någon nämnvärd olägenhet för tjänstemännen; och äfven om något mera besvär härigenom skulle dem vållas, får man väl villigt medgifva, att tjänstemännen äro till för allmänhetens skull och icke tvärt om. Jag har icke uttalat detta såsom någon anmärkning mot ordföranden i Lag-Utskottet, ty vi hafva nogsam erfarenhet, att allra minst han undandraget sig något besvär. Men han anser denna sak vara så obetydlig, att han tycker den icke förtjenar afseende. Men den är icke någon obetydlighet. I många hänseenden finnes det ju åtskilliga saker, som vidtagas till lättnad för allmänheten. Om man skulle tänka sig, att de små almanackor, som i sådan mängd förekomma, icke skulle gifvas ut, kunde visserligen sägas, att man kunde köpa sig en liten bok, som kallas »nyckel till almanackan» och af densamma sjelf göra upp en almanacka. Men i stället för att underkasta sig ett sådant besvär, torde litet hvar hellre betala sina 14 öre för att få en dylik. — Och om man nu än finge en sådan »nyckel» till tingsterminerna, hvilken innefattade utdrag af förordningar, utdrag af statskalendern och hofrätternas kungörelser, skulle man visserligen vara i stånd att räkna ut tiderna för de olika tingens början. Men hvartill tjenar allt detta, då man på föreslagna sättet kan gå allmänheten till mötes; och då detta är en önskan från flera skilda håll — hvarför då motsätta sig densamma? Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Jag skulle vilja tillägga ett par ord i afseende på det senare momentet af motionen, nemligen angående kungörandet af tiden för afslutande af ting.

Den föregående ärade talaren yttrade, att derom icke finnes något i lag stadgadt — och detta är äfven fullt riktigt — men att det läge i domarens eget intresse att kungöra dagen för tingens afslutande, enär det annars kunde hända, att ingen nämnd och inga parter komme tillstädes. Men nämnden brukar väl ändå kallas på annat sätt än genom kungörelser, i det att man brukar skriva till länsmännen, och desse lemna underrättelse åt nämndemännen om tingens afslutande; och hvad det beträffar att inga parter skulle infinna sig, vill jag nämna, att det icke är vanliga förhållandet, att parterna sjelfva lösa sina expeditioner, utan dessa lemnas till länsmännen eller nämndemännen för att sedan utlemnas till parterna. Jag sjelf påminner mig hafva hållit flere så kallade slutting, der icke en enda part infunnit sig för att lösa expeditioner, utan detta har verkstälts efteråt, och redovisning derför inkommit till domaren efteråt.

Ett stadgande i lag, som medför förbindelse för domaren att kungöra tiden för tingens afslutande, synes mig sålunda hafva goda skäl för sig, hvarför jag äfven anhåller om bifall till Utskottets betänkande i denna del.

Herr Rylander: Jag kan icke finna annat, än att detta betänkande afser något, som skulle medföra ganska stor lättnad för allmänheten på landsbygden, i synnerhet för dem, som icke hafva för vana att ligga vid tingen och såldes icke kunna hafva så noga reda på formaliteter.

Jag kan icke heller finna, att det vore så synnerligen mycket

besvär för domaren att utfärda denna kungörelse, hvarför jag får på det högsta instämman med den föregående talaren samt i likhet med honom yrka bifall till Utskottets förslag.

*Kungörande
af tiden för
allmänna
tingssamman-
träden.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan och sedan på afslag derå, och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 17 och 20 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 14, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer.

1 punkten.

*Statsbidrag till
vägars anlägg-
ning och för-
bättring.*

Friherre Klinckowström: Stats-Utskottet har efter mitt förmenande varit vid särdeles godt lynne, när det behandlat förevarande punkt; ty Utskottet har för ifrågavarande ändamål föreslagit 100,000 kronor mer än hvad Kongl. Maj:t begärt. Går man med uppmärksamhet igenom det betänkande, som Utskottet lagt till grund för detta sitt förslag, så finner man der, att det noga redogjort dels för de summor, som på senare åren blifvit af staten utgifna för ifrågavarande ändamål, och dels för den mängd af utarbetade planer till väganläggningar eller vägömläggningar, som Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen uppgjort.

I förra hänseendet vill jag endast påpeka, att de äro icke ringa dessa summor, som staten bekostat för dels nya vägars anläggning, dels förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar. Från och med år 1877 till och med år 1883 utgör summan 2,096,353 kronor. Dessutom föreslår nu Kongl. Maj:t 300,000 kronor såsom allmänt anslag och särskildt för väganläggning mellan Sorsele och Strycksele 39,686 kronor 14 öre. Mig synes, att dessa belopp verkligen för det närvarande äro fullt tillfredsställande; ty se vi på de utarbetade planerna, för hvilka redogöres i Utskottets betänkande sid. 3 och 4, så finna vi, att deras belopp sluta med en summa af 1,891,376 kronor, hvaraf ensamt för Norrland skulle utgå 888,140 kronor. Af de två millionerna, som från år 1877 till och med detta års utgång hafva beviljats för vägömläggningar och nya vägars anläggning, kommer på Norrland nära nog halfparten af hvad landet i sin helhet erhållit af dessa anslag. När man härtill lägger, att den stora stambanan, som är afgjord, skall sluta först vid Ängermanelfven, samt dessutom den stora stambanan, som förenar Norrland och särskildt Jemtland med det norska jernvägsnätet, så är detta så beskafade stora utgifter, som äfven äro uteslutande för Norrland, för dess gagn och bästa. Visserligen har ej Utskottet, i likhet med motionärerna, framhållit att ändamålet med dessa vägbyggnader skulle vara att befrämja Norrlands uppodling, industri och tillväxt i folkmängd

Statsbidrag till
vägars anlägg-
ning och för-
bättring.
(Forts.)

och välstånd. Jag vet egentligen icke af någon förherrsande industri i Norrland mer än »skogssköflingsindustrien», men den tror jag nog kan betjenas genom de storartade kommunikationsmedel, som staten redan besörjt för denna industri. På trävarupatronerna och deras vänner borde få ankomma att bekosta nödiga utfartsvägar till hufvudbanan. Jag tror att, såsom förhållandet är med denna industri, det för närvarande verkligen går mycket för hastigt för att kunna befordra vare sig folkmängd eller välstånd varaktigt i Norrland.

Men Stats-Utskottet har andra orsaker, hvarför det nu med så gifmild hand föreslår 33 procent större anslag för detta ändamål, än hvad Kongl. Maj:t begärt; och det är, att vederbörande intressenter i sådana väganläggningar eller vägomläggningar, som med statsbidrag befrämjas, måste sjelfva tillskjuta minst en tredjedel af kostnaderna. Men jag befarar — och erfarenheten har under förfutna tider många gånger vitsordat det förhållandet — att denna kommunernas tredjedel ofta blifvit en försvinnande del af det hela; ty anslaget är ofta så beskaffadt, att denna tredjedel icke behöft ifrågakomma. Jag tror dessutom, att dessa väganläggningar i ändamål att komma till stambanan väl äro det minsta, man kan begära, att kommunerna och de stora bolagen skola ombesörja med egna medel, liksom ock utfartsvägar från stambanan till hamn vid Östersjön. Om man ser på den öfriga delen af vårt land, så finner man der enskilda bolags jernvägsnät hafva den betydendet, att de äro vida öfverlägsna stambanornas i afseende på kostnaderna för deras anläggning. Hvarför skall man göra så betydande undantag för Norrland? Hvad utfartsvägar till hafvet och vägar för att komma till stambanorna från de stora skogs-trakterna beträffar, så tror jag man saklöst kan lemna dem åt kommunerna att åstadkomma.

Jag skulle icke hafva uppträdt i denna fråga, om jag icke sett att reservationer blifvit af utskottsledamöter anmälda mot denna tillökning i det anslag, Kongl. Maj:t begärt. Det är nemligen sex ledamöter af Andra Kammaren i Stats-Utskottet, som reserverat sig mot det högre anslaget på 400,000 kronor. Jag vågar förena mig med dem och hoppas att Första Kammaren skall, med afslag å Stats-Utskottets ifrågavarande förslag, endast, på sätt Kongl. Maj:t begärt, bevilja för förevarande ändamål 300,000 kronor, hvarå jag anhåller att Herr Grefven och Talmannen måtte framställa proposition.

Herr Statsrådet Hederstierna: På det icke någon tvekan må i Kammaren råda om regeringens åsigt i afseende på det belopp, som kan af Riksdagen anvisas för år 1884 till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar, ber jag få för Kammaren tillkännagifva att, fastän Kongl. Maj:t endast begärt 300,000 kronor för detta ändamål, regeringen dock med nöje ser, om Riksdagen ville, på sätt Utskottet föreslagit, besluta summans höjande till 400,000 kronor, hvarför ock Utskottet synes mig hafva gifvit goda skäl.

Ett misstag af den föregående talaren ber jag få rätta, då han säger, att ingen säkerhet finnes för att den tredjedel, som det äligger kommunerna eller vederbörande vägbyggnadsintressenter att vid dylika

arbetsföretag tillskjuta för statsbidragets åtnjutande, verkligen kommer att utgå. Detta bevisar, att han icke har kännedom om de förändrade villkor, som Riksdagen för två år sedan föreskref i afseende på sådana medels utanordnande och hvarigenom stadgades, att det är endast i den mån, som de vägbyggnadsskyldige tillskjuta sin anpart, som statsbidraget blifver utbetaldt; att räkenskaper skola af vederbörande intressenter föras, så att fullständig kännedom må erhållas om verkliga kostnaden för det understödda arbetsföretaget, samt att, om besparingar dervid skulle uppstå, dessa skola tillgodokomma så väl staten som de enskilde i förhållande till hvarderas bidrag till företaget.

Statsbidrag till vägars anläggning och förbättring.
(Forts.)

Grefve Sparre: En föregående talare började sitt anförande dermed, att »Stats-Utskottet säkerligen vid behandlingen af denna punkt varit vid särdeles godt lynne». Derpå vill jag endast svara, att Utskottet icke brukar taga intryck af godt eller dåligt lynne, utan söker endast taga hänsyn till frågan sjelf.

Samme talare fäste sig ytterligare vid de stora belopp, som utgått för vägar i Norrland, men det ligger ju i sakens natur, att der måste i främsta rummet behofvet framträda, ty vägarne hafva der en för odlingen banbrytande natur och äro villkor för Norrlands utveckling.

Han sade vidare, att han icke kände någon annan industri i Norrland än »skogssköfling». Ja, hjälper man icke Norrland att få lättade kommunikationer, då kan det måhända blifva så, ty vilkoret för all industriell utveckling är just nödvändiga kommunikationer.

Talaren yttrade äfven, att detta bidrag af en tredjedel utaf kostnaderna, som man fordrar af kommunerna sjelfva, i de flesta fall icke utgår. När han nämnde detta, sade han sig dock tala om erfarenheten från forna tider, och då vill jag ej bestrida, att dylika missförhållanden verkligen kunna hafva förekommit; men jag vågar påstå, att med de stränga bestämmelser, som nu gälla, och den skärpta kontroll, som numera utöfvas, så icke bör för framtiden komma att inträffa. Det har inom Utskottet vitsordats, att i många trakter de enskilda bidragen vida öfverskjutit den beräknade tredjedelen och mycket ofta gått till mer än halfva anläggningskostnaden. Om också anslagen till väganläggningar i Norrland utgått i större skala än i andra delar af landet, så hafva dock dessas andel af anslaget ej uppgått till ringa belopp. Det är naturligt att, der jernvägsanläggningar skett, vägarne ofta måste gifvas en förändrad riktning och äfven nya utfartsvägar blifva af nöden. Dessutom ställer man numera på vägarne större anspråk än förr. Man fordrar bättre vägar än hvarmed man förr nöjde sig. Numera torde man ej få samma svar, som en resande fick, då han klagade öfver att en väg syntes honom väl dålig: »Den är nog dålig, men vi behöfva den icke bättre, ty vi begagna den endast för att köra lass på.» Detta är nu dess bättre en öfvervunnen ståndpunkt. Jag tror, att Riksdagen har få tillfällen att bevilja ett anslag till ett så nyttigt ändamål, som denna gång. Jag yrkar derföre bifall till Utskottets förslag.

Häri hördes flere ledamöter instämma.

Statsbidrag till
vägars anlägg-
ning och för-
bättring.
(Forts.)

Herr Adelsköld: Efter det Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet upplyst om Kongl. Maj:ts åsigt i denna fråga, behöfver jag icke yttra mig om behöfvet af det större anslaget till väganläggningar, utan vill endast vända mig till en representant på elfsborgsbänken, som yttrade, att anslaget egentligen skulle komma Norrland till godo. Jag vill härvid fästa uppmärksamheten på, att detta anslag gäller icke blott Norrland, utan hela riket, och att således äfven öfriga provinser, som äro i behof af vägförbättringar, och detta är behöfligt öfver hela riket, komma att åtnjuta fördelar genom detta statsbidrag. Gifvet är emellertid, att då Norrlands behof af vägar är större än öfriga provinser, så kommer en icke obetydlig del deraf antagligen Norrland till godo; men så är också behöfvet af nya vägar der större än i andra landsdelar. Jag har under den tid, jag var väg- och vattenbyggnads-distriktschef i Norrland, sett huru folket i brist på farbara vägar måste »klöfja» sina produkter på hästryggen, och i brist på hästar på egen rygg från det inre af landet till kusten och tvärtom. Och om staten skall hafva nytta af sina jernvägar i Norrland, så är också nödvändigt att utfartsvägar till och ifrån städerna beredas.

Jag kan således icke annat än tillstyrka bifall till Stats-Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan, dels ock att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla samma nådiga framställning oförändrad.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

2—5 punkterna.

Biföllos.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Fosser* under 14 dagar från den 1 nästkommande Mars.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen, beslöts att främst på föredragningslistan för nästa sammanträde skulle uppföras de denna dag första gången bordlagda ärendena.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem

A. von *Krusenstjerna*.